

ASPEKTE VAN DIE TERSIËRE ONDERRIG – METODES EN MEDIA

KLEINGROEPOONDERRIG

H.C. Mentz

Senior Lektor, Departement Didaktiese Pedagogiek en Vakdidaktiek
Universiteit van Pretoria

SUMMARY

IN discussion groups and seminars the lecture content itself becomes the means through which students learn.

The goals of small group work are to facilitate participation, communication and problemsolving, leading to the formulation of opinions, logical and critical thought.

Group teaching requires skill and an awareness of the problems inherent in peer group learning.

MET volle erkenning van die voordele van die lesing, kan die bestaan van tekortkominge ten opsigte van hierdie onderrigvorm ook nie ontken word nie. So kan die dosent byvoorbeeld nie aanvaar dat die student tydens die lesing aktief betrokke is nie, dat die studente alles wat hy sê, begryp nie en kan hy hom ook nie tydens die lesing vergewis van wat en hoe die studente dink en wat hulle nog meer wil weet nie. Dit is dus noodsaaklik om onderrigstrategieë te beplan wat die lesing kan aanvul ten einde bogenoemde besware te kan opvang maar ook om die studente te help om vir hulleself te kan dink.

Hierdie noodsaaklikheid blyk verder duidelik uit die nuttige onderskeid wat deur Van Dyk gemaak word in die onderrig, naamlik: inhoud as doel en inhoud as middel.

Die inhoud as doel lui op die feit dat die student 'n bepaalde leerinhoud sy eie moet maak. Hy moet dus sekere feite en begrippe paraat hê. Dit verskaf aan die student sy dinkapparaat en is dus 'n noodsaaklike voorvereiste vir enige verdere doelstellings wat ons voor oë mag hê. Belangrik is egter dat ons in die onderrig nooit hier mag ophou nie. Die student moet tot by die punt gebring word waar hy dit wat bemeester is, kan aanwend of toepas. Die inhoud is nou nie langer doel in sigself nie, maar word nou **middel**. In die taal van Bloom kan gesê word die student moet begryp, aanwend, analiseer, sintetiseer en evalueer.

Ten einde hierdie doelstelling te verwesenlik lyk die strategie van kleingroeponderrig 'n moontlikheid. Hierdeur kan die student van passiewe leer tot aktiewe deelname beweeg word.

As eerste moontlikheid bestaan daar die **besprekingsklas**.

Dit moet ten aanvang beklemtoon word dat die bedoeling by 'n besprekingsklas nie is om aan die student nuwe inhoud te gee nie, met ander woorde dit is nie meer net nog 'n lesing nie.

Soos by enige onderrigsituasie is dit ook hier belangrik dat daar met die oog op die doeltreffende beplanning van die besprekingsklas duidelik geformuleerde leerdoelwitte moet wees.

Moontlike doelwitte is die volgende:

- Die student moet in sy eie woorde kan formuleer.
- Die student moet probleme kan analiseer en moontlike oplossings vir hierdie probleme aanbied. Hierdie oplossings moet getuig van die vermoë om relevante sake bymekaar te bring en dit met mekaar te integreer. Verder moet dit getuig van logiese denke.
- Die student moet beskikbare gegewens kan evalueer.

Verloop van 'n besprekingsklas.

- As voorvereiste kan gestel word dat die studente voorbereid na die besprekingsklas moet kom, dit wil sê 'n bepaalde hoeveelheid kennis word veronderstel. Hierdie kennis kan sy oorsprong ener syds in die lesing hê maar andersyds ook in 'n gedeelte wat deur die studente voorberei moes word. As dit nie so is nie, spreek dit vanself dat die moontlikheid van bespreking verval, want 'n mens kan tog nie oor iets praat waarvan jy niks weet nie.
- Ten einde die bespreking aan die gang te kry, kan die dosent 'n probleem aan die groep stel wat verkieslik nie groter as twintig studente moet wees nie.
- Moontlike oplossings vir die probleem word aangebied. Soveel studente as moontlik moet die

geleentheid kry om 'n bydrae ten opsigte van hierdie oplossing te maak. Verder moet die uitsprake van mede-studente ook onder die vergrootglas geplaas en indien nodig gekorrigeer word.

- Die dosent bly steeds op die agtergrond en hy vervul merendeels die rol van waarnemer en raadgewer. Teen die einde van die periode kan hy die saak saamvat deur byvoorbeeld tot 'n algemene gevolgtrekking te kom of hy kan die aandag vestig op probleme en aspekte wat nie aandag geniet het tydens die bespreking nie of hy kan moontlike oplossings aan die hand doen waaraan die studente nie gedink het nie.
- Uit die bydraes van die studente kan die dosent 'n goeie beeld vorm van die potensiaal en tekortkominge van die studente wat betref logiese denke, die vermoë om tot analoë denke oor te gaan, die student se beheersing van die leerstof en so meer. Daar moet egter beklemtoon word dat dit nie die idee is om uit te vind hoeveel die student ken nie, maar eerder hoe hy hierdie materiaal kan hanteer. Die besprekingsklas mag dus nie 'n soort mondelinge toets word nie.
- Dit is belangrik dat die student sal voel dat sy bydrae as waardevol beskou word. 'n Mens dink graag aan 'n bespreking in terme van jou eie bydrae en indien jy nie hierdie bydrae as sinvol beleef nie, verval die sin van die hele bespreking.

Die Seminaar

Die seminaar het sy ontstaan in die moderne 18e-eeuse universiteit waarin wetenskaplike navorsing so 'n prominente rol speel. Dit vertoon sterk ooreenstemmende trekke met die besprekingsklas, met dié verskil dat die fokus van die bespreking by die seminaar gerig is op 'n voorbreide, geskrewe stuk werk.

Die belangrikste doelwitte by die seminaar as onder-
rigstrategie sal die volgende insluit:

- Om oefening te verskaf in die voorbereiding van geskrewe wer vir bespreking. Die voorbereiding impliseer noodwendig die oefening in die gebruik van die gereedskap vir navorsing. Die student leer die weg na die bronne ken en leer om hierdie bronne te gebruik met die doel om oorspronklike wetenskaplike kennis voort te bring. Dit impliseer dat hierdie bronne geïnterpreteer en aan sistematiese kritiek onderwerp moet word.
- Die seminaar gee ook geleentheid vir oefening in die kuns van bespreking, dit wil sê om argumente te volg, die vaardigheid om die relevansie van bepaalde argumente te toets en om tot intelligente en onbevooroordeelde skeptisisme te kom.

'n Moontlike benadering van seminare

Die dosent stel gewoonlik die tema of probleme aan die orde. Die eerste tema of probleem word deur die dosent self uiteengesit, hy bied moontlike oplossings aan

met volledige verwysing na dokumentasie en 'n kritiese bespreking daarvan, sodat die gang van sy argumentering en bewysvoering gevolg kan word. Die inisiatief gaan dus van die dosent uit. Hy moet die studente met die vakmetodes en navorsingsapparaat vertrou maak.

Vervolgens kry die studente hulle opdragte wat sistematies uitgewerk en in die teenwoordigheid van die ander voorgedra moet word. Ander lede van die groep neem krities standpunt in teenoor die uitsprake wat gemaak is, en die sake word bespreek. Die dosent kan ook hiertoe bydra en moontlike tekortkominge uitwys.

'n Ander moontlikheid is dat daar aan 'n omvattende tema gewerk word. Elkeen van die studente neem dan 'n onderdeel vir sy rekening, doen navorsing daarvoor, rapporteer daarvoor en die dosent bou dit dan sistematies tot 'n sintese op.

Probleme wat in 'n seminaar kan opduik:

- Een of twee briljante studente kan die bespreking sodanig domineer dat die beginsel van gelyke deelname nie tot uitvoer gebring kan word nie.
 - Een of twee swak studente kan al stotterend voort-sukkel sodat die res geheel en al belang verloor. Ook dan kan die beginsel van gelyke deelname nie verwerklik word nie.
 - Die dosent kan baie maklik in 'n seminaar ont-masker word as 'n blote kanaal vir informasie en iemand sonder verbeelding en oorspronklikheid.
 - Indien die biblioteek nie oor die nodige bron-nemateriaal beskik nie kan dit die seminaar verongeluk.
 - As daar nie 'n gemeenskaplike hoeveelheid deskun-dige kennis by al die lede aanwesig is, kan die seminaar nie effektief wees nie.
- Die seminaar is waarlik die oefenskool vir weten-skaplike navorsing en kan as voorloper vir die skryf van 'n verhandeling of proefskrif beskou word.

GERAADPLEEGDE BRONNE

1. BEARD, RUTH: *Lehren und Lernen an der Hochschule*. Padagogischer Verlag Schwann, Dusseldorf. 1972.
2. BEHR, A.L.: *Teaching and Learning at University*. Butterworths Durban-Pretoria 1980.
3. DREYER, P.S.: *Die besprekingsklas, teorie en praktyk IN Dosentekursus 1973*. Publikasies van die Universiteit van Pretoria. Nuwe reeks No. 80 - 1973.
4. EBLE, K.E.: *The craft of teaching*. Jossey-Bass Publishers. San Francisco, Washington Londen 1976.
5. LAYTON, D. (ED): *University Teaching in Transition*. Oliver & Boyd, Edinburg 1968.
6. VAN ZYL, P. *et al*: *Universiteit en Onderrig*. Publikasiereeks van die Randse Afrikaanse Universiteit, Johannesburg. 1968.